

У ході дослідження також дійшли висновку, що українська мова є загальноживаною мовою для переважної більшості населення. Респонденти вважають, що найважливішим є вживання української мови у сфері освіти та на державній службі. Меншою мірою застосування української мови виявилось в установах сфери послуг, листуванні у соціальних мережах та спілкуванні в колі друзів. Те, що вживання української мови в державних установах, закладах освіти, ЗМІ більшість респондентів надали перевагу українській мові, ще раз підкреслює зростання рівня національної свідомості та етнічної ідентичності учасників анкетування. Аналіз результатів переконує, що українська мова серед україномовного і не україномовного населення поступово і впевнено набуває престижності. У суспільній свідомості підвищується показник її комунікативних

якостей та естетичної цінності, спинився процес падіння «лояльності» щодо української мови, і посилюється мовно-національна свідомість українців, а також представників інших етносів.

Нормами фонетики респонденти володіють достатньо. Краще опитувані володіють знаннями з лексики та морфології.

Стилістикою англійської мови респонденти не володіють.

Література

1. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ: Києво-Могилянська академія, 2010. 243 с.
2. Беликов И. В., Крысин Л. П. Социолінгвістика: учебник для бакалавриата и магистратуры. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Юрайт, 2016. 337 с.
3. Мечковская Н. Б. Социальная лингвистика: пособие для студентов гуманитар. вузов и учащихся лицеев. 2-е изд., испр. М.: Аспект Пресс, 2000. 207 с.

Aleksieieva M., Student of the Specialty 035 Philology, Education and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), marina.alekseeva1212@gmail.com

Rudia I., Student of the Specialty 035 Philology, Education and Research Institute of Humanities Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), rudiairina@gmail.com

LANGUAGES OF COMMUNICATION OF UKRAINIAN CITIZENS

The article deals with the issue of preferences in the choice and use of Ukrainian, English, and Russian languages by Ukrainian citizens. The age group of 30–40 years was chosen for the study. The conclusions are based on the results of a questionnaire and a survey. The study also examined the languages used by respondents in various official and everyday communication spheres, as well as the factors influencing the choice of language of communication.

Keywords: questionnaire, respondent, communication sphere, Ukrainian language, Russian language, English language, language norm.

УДК 378.147:811.111

Ворчакова І. Є.

доцент кафедри психології, філософії та соціально-гуманітарних дисциплін, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), iryna.vorchakova@nuos.edu.ua

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В ДИСТАНЦІЙНОМУ РЕЖИМІ

Підіймаються питання переваг та недоліків викладання англійської мови в дистанційному режимі в вищій школі. Акцентовується увага на основних проблемах, які постають перед викладачами та студентами під час навчання в онлайн-умовах та можливостей вивчення англійської мови.

Ключові слова: дистанційне навчання, англійська мова, освітній процес, інноваційні технології.

Сучасні тенденції в освітньому процесі підтримують стратегію безперервності навчання (lifelong-learning), що створює умови для індивідуалізації освітніх програм на базі інноваційних технологій. Така система докорінно змінила формат відносин між учасниками навчального процесу (викладачем і студентом). У порівнянні з традиційними формами навчання викладач здійснює опосередкований вплив на студента, враховуючи новітні технічні установки.

Навчання в дистанційному режимі останніми роками показало, що можливо такий формат стане домінантною і постійною основою нашого майбутнього освітнього процесу і в подальшому ми будемо працювати тільки в такому режимі. Перш ніж ми окреслимо проблеми, які постають під час навчання і викладання англійської мови в вищих навчальних

закладах в дистанційному режимі, важливо окреслити і переваги, яких на нашу думку більше, ніж недоліків.

Таким чином, до переваг можна віднести:

- унікальну просторову можливість (займатися в будь-якому зручному для студента місці, маючи тільки смартфон на руках);
- доступність навчальних ресурсів у будь-який час, тобто безперервний і цілодобовий доступ до навчальних матеріалів, запропонованих викладачем на навчальному ресурсі;
- значна економія часу (студенту не потрібно витрачати час на відвідування навчальних закладів та бібліотек);
- масштабність доступу до інформаційних ресурсів – отримання великої кількості навчального матеріалу через один електронний носій;

- економічна ефективність дистанційного навчання (значна економія матеріальних ресурсів на транспортні витрати, харчування та проживання студентів з сільської місцевості);
- зняття соціально-емоційної напруженості під час публічних виступів. Студентам-соціопатам дистанційне навчання допомагає брати повноцінну участь у навчальному процесі.

Говорячи про недоліки дистанційного навчання при вивченні іноземної мови дослідники Г. В. Тригуб та О. О. Хникіна сходяться на наступному:

- відсутність прямого очного спілкування між студентами та викладачем;
- втрата емоційного забарвлення поданого матеріалу;
- труднощі у створенні творчої атмосфери в групі тих, хто навчається;
- неможливість формування повного уявлення про зміст навчального предмета (вивчення іноземної мови передбачає «живе» спілкування студента з викладачем та іншими студентами) [2, с. 332].

До загальних недоліків дистанційного навчання, які прямим чином стосуються і онлайн-навчання англійської мови Т. Караєва та С. Шевченко відносять:

- не всі сучасні технології мають якісне Інтернет-з'єднання або здобувач проживає в місцевості, де немає Інтернету;
- не всі додатки доступні у функціях телефону або планшета;
- один гаджет може перебувати у користуванні кількох членів сім'ї [1, с. 87].

Головним завданням, яке повинен виконувати викладач під час навчання студентів англійської мови, – це сприяти розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності (speaking, reading, writing, listening). Всі ці вимоги не повинні знівелюватися і під час дистанційного навчання.

Говорячи про проблеми, які виникають під час навчання англійської мови в вищій школі в дистанційному режимі, потрібно поділити їх на дві групи. В першій групі окреслити проблеми, які виникають загалом при дистанційному навчанні і в другій групі визначити проблемні питання, які виникають саме під час навчання та викладання англійської мови в вищій школі.

Таким чином, до проблем, які заважають найбільш ефективному дистанційному навчанню можна віднести:

- недостатній рівень дослідження та апробації методик і технологій інтерактивного навчання;
- соціально-психологічна невідповідність студентів і викладачів до вивчення іноземної мови в такому форматі;

- відсутність готовності у багатьох студентів до самодисципліни та невміння раціонально використовувати свій час;
- недостатнє емоційне забарвлення та неможливість створити повноцінну творчу атмосферу під час проведення ділових ігор, тренінгів, вебінарів тощо.

Проблеми, які заважають найбільш ефективному вивченню англійської мови в онлайн-режимі наступні:

- неналежне забезпечення під час вивчення англійської мови тренування всіх видів мовленнєвої діяльності: читання, письмо, говоріння, аудіювання;
- звукові похибки електронних носіїв часто впливають на правильне сприйняття і вимову студентами нових англійських слів;
- відмінна мобільність індивідуальних електронних пристроїв може вплинути на результат студента під час виконання тестових завдань з англійської мови, які виконуються на час, щоб зрозуміти рівень швидкості сприйняття студентом англійського тексту;
- виконання студентами творчих завдань, пов'язаних з розпізнаванням англійської лексики та поповненням словникового запасу обмежуються деякими їх формами представлення.

Ми перерахували основні, але далеко не всі, проблеми, з якими стикаються учасники освітнього процесу під час вивчення англійської мови у вищих навчальних закладах в онлайн-режимі.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновки, що процес дистанційного навчання є малоапробованим та малодослідженим явищем у науковому просторі. На сьогоднішній день питання методологічного і ефективного забезпечення даного процесу залишається достатньо дискусійним. Однак, на сьогоднішній день, вже можна сказати, що дякуючи дистанційному навчанню, наша держава змогла забезпечити безперервність освітнього процесу як під час пандемії, так і під час повномасштабної війни.

Література

1. Караєва Т., Шевченко С. Навчання англійської мови професійного спрямування в умовах дистанційної освіти. *Український педагогічний журнал*. 2021. № 1. С. 82–89.
2. Тригуб Г. В., Хникіна О. О. Переваги та недоліки дистанційного навчання при вивченні іноземних мов (на базі неможливих спеціальностей). *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2019. Т. 82, № 6. С. 325–335.

Vorchakova I., Associate Professor of the Department of Psychology, Philosophie, Social and Humanitarian Sciences, Director of Educational and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), iryna.vorchakova@nuos.edu.ua

PROBLEMS OF TEACHING ENGLISH IN HIGHER EDUCATION IN DISTANCE MODE

The questions of advantages and disadvantages of teaching English remotely in higher education are raised. Attention is focused on the main problems faced by teachers and students during online learning and English language learning opportunities.

Keywords: distance learning, English language, educational process, innovative technologies.